

Zápis ze šlechtitelské komise konané dne 8. 11. 2022

1. Úvod

Doc. Motyčka přivítal přítomné, při kontrole zápisu z minulého ŠK zmínil, že PH pro znaky zdraví se budeme věnovat v samostatném bodě jednání, označování pohlaví mrtvě narozených telat musí být nejprve projednáno s ostatními svazy, poznámka p. Macháčkové ke sdílení výsledků genotypovaných jalovic oprávněným organizacím – systém funguje u Čestr, není problém, pokud bude zájem, použít i u holštýna.

2. PH pro znaky zdraví

K problematice si podrobnou prezentaci připravil J. Šplíchal, v současné době je zpracován nový výpočet pro klinickou mastitidu (KM), připravuje se infekční a neinfekční onemocnění paznehtů (ID, NID), nemoci paznehtů celkem (OCD) a poté i index zdraví (IZ).

Pro výpočet je použit víceznamený model (multitrade) s rozšířením o korelované znaky, dědivost u ID je 0,07, u KM 0,05, problematický, spíše nepoužitelný, je přenos dat mezi zeměmi.

Zavadilová upřesnila, že největší vliv na KM mají somatické buňky (kor. 0,82), dále hloubka vemene, závěsný vaz, šířka vemene

Výsledek spočítán pro býky linií NXB, NEO, NBR, RED, vychází velmi dobré spolehlivosti, zveřejnění je plánováno na duben 2023 spolu s onemocněním paznehtů, publikace prosincových výsledků KM pouze v excelovém souboru – bude rozeslán nebo umístěn na web – způsob bude ještě upřesněn

Šlejtr navrhuje počítat samostatně mastitidy, samostatně SB a zdraví vemene, aby bylo zřejmé, jaký je podíl každé vlastnosti – poté vytvořit Index zdraví vemene

Vondrášek doporučuje dotáhnout publikaci výsledků v dubnu a poté řešit zařazení do indexů

Lipovský – řešit SB u robotů, kde je jejich hladina výrazně vyšší

3. Spolehlivost v genomických výpočtech

Prezentaci k výpočtu spolehlivosti si připravil J. Bauer – vysvětlil rozdíly mezi spolehlivostí před genomikou a s genomikou, kde je výrazný rozdíl. U genomiky je spolehlivost ovlivněna veškerými informacemi o příbuzných – rodiče, sourozenci, dcery + jejich užitkovost dle genomiky, tzn. dle podobnosti DNA.

Výši spolehlivosti ovlivňuje významně dědivost.

Vysvětlil, že spolehlivost dokonce může mezi výpočty i mírně poklesnout např. vyřazením genotypu, vyřazením IB PH z důvodu nárůstu počtu dcer v zemích se slabou korelací v IB, apod.

4. Úprava pravidel konvenční TOP 100 SIH

Vondrášek představil porovnání TOP 100 v případě počtu 10, 15, 20 a 30 stád v ČR a vysvětlil důvody, proč současná hranice 30 stád již neodpovídá požadavkům a je potřeba ji snížit. Důležitým faktorem je výrazné zpřesnění odhadu PH pomocí genomiky, která zvyšuje spolehlivost výsledků býků, neexistuje testace s pravidly pro použití býka ve více stádech, za posledních 10 let výrazně poklesl počet stád a zvýšil se počet plemenic ve stádu, rozdílná hranice pro exteriér a produkci nemá už význam, polovina chovů provádí plošné hodnocení zevnějšku.

Dle rozboru je zřejmé, že význam má snížení minimálně na 15 stád, při hranici 20 stád zůstává mimo TOP hodně býků s velkým množstvím dcer a vysokou spolehlivostí, rozdíly mezi 10 a 15 stády nejsou významné, pro 10 stád hovoří sladění s podmínkami odesílání do IB, takže nebude býk z ISB v ČR publikován dříve v zahraniční TOP než v naší.

Šlejtr se přiklání k 15 stádům – v extrémním případě může být v TOP býk s 10 dcerami v 10 stádech s nižší spolehlivostí

Schaffelhofer namítá, že je lepší publikovat býka v TOP dříve, chovatel bude mít informaci o tom, kolik dcer a stád býk má a může se podle toho rozhodovat

Zajíček navrhuje vzít jako jediné kritérium spolehlivost

Vondrášek oponuje, že jde o TOP, která má prezentovat býky, kteří už mají dostatek dcer a stád v našich podmínkách a jsou tak jejich výsledky významně ovlivněny projevem býka na dcerách v ČR

Závěry budou prezentovány orgánům Svazu pro finální rozhodnutí.

5. Stav v odhadech PH

J. Šplíchal informoval o návštěvě v USA na universitě v Georgii u prof. Misztala, autora jednokrokové metody

Od minulé ŠK došlo k:

- výpočtu a publikaci nového znaku „Délka březosti“
- doplnění „genomických“ PH u negenotypovaných jalovic do Matingu (v jednokrokové metodě má každá jalovice spočítanou PH, kdy je rodokmenová hodnota zpřesněna na základě výsledků veškerých příbuzných)
- výpočet PH probíhá měsíčně, hodnoty v lichých měsících jsou prezentovány pouze chovatelům v iGenetice a ClouDNA, důležité především pro selekci býčků při výběru do plemnitby. Připomenul, že zpracovány jsou všechny vzorky, které dojdou do laboratoře do konce předchozího měsíce, pokud je býček narozen na přelomu měsíce, je potřeba po zaslání vzorku kontaktovat laboratoř nebo oddělení PH, aby byl vzorek zpracován přednostně
- po publikaci srpnových hodnot, kdy program špatně dokonvergoval z důvodu nedostatků v rodokmenech neregistrovaných býčků, byly upraveny a posíleny kontrolní mechanismy jak na vstupní kontrole dat, tak i na výstupu a publikaci, aby se předešlo podobným chybám v budoucnu
- oddělení PH bude od 14. listopadu posíleno o ing. Emila Krupu, který přechází na oddělení PH na plný úvazek
- nové počítače a mechanismy v nejbližší době přinesou významnou úsporu času výpočtu

6. Projekt Fit Cow

Motyčka informoval o stavu projektu Fit Cow, genotypováno je cca 46000 jalovic a do projektu je zapojeno téměř 60 chovatelů, GPB má vypočteno kolem 40000 jalovic a vlastní fenotyp má již okolo 15000 plemenic. Z dosavadních výsledků vychází velmi dobrá korelace mezi genomickými výsledky a následným fenotypem jak v užitkovosti, tak i exteriéru, což potvrdili i přítomní chovatelé, kteří genomické hodnocení ve svých stádech využívají.

Motyčka znovu připomněl, že při genotypování v ČR zůstává genotyp majetkem chovatele a Svazu a je tak chovatelům kdykoliv k dispozici pro další rozbor či využití pro výpočet v zahraničí apod. Při genomování mimo projekt Fit Cow nejsou využívány informace ze strany matky (KU, bonitace, vyřazení dcer, zabřezávání apod.), které tvoří polovinu informací vedoucích ke správné predikci výsledků.

Vondrášek upozornil na potřebu opravovat co nejdříve nesouhlasné původy, většina chovatelů už se s opravami naučila pracovat, připravuje se systém, aby měl chovatel informaci o nesouhlasných původech přímo v iGenetice

6. Různé

Macháčková má dotaz, jak ovlivňuje dojitelnost z robotů plemennou hodnotu? Má zkušenost, že v robotech krávy zůstávají delší dobu.

Lipovský – v poslední době se počet dojitelností pohybuje kolem 35000 za rok, není tak potřeba za každou cenu využívat data, která se nezdají být věrohodná

Zapsal:

dne 10.11.2022

ing. Ladislav Vondrášek